

Hazaérkezett az MSZBT-küldöttség

Hazaérkezett a Magyar-Szovjet Baráti Társaság küldöttsége, amely Herczeg Károlynak, az MSZMP Központi Bizottsága tagjának, a Fejér megyei pártbizottság első titkárnak vezetésével vett részt a felszabadulásunk évfordulója alkalmából Moszkvában és a Kazah Szovjet Szocialista Köztársaságban rendezett ünnepségeken.

Új betonárugyár

A Gazdasági Bizottság jóváhagyta egy új építésügyi nagyberuházás, a szentendrei cső- és betonárugyár mintegy 350 millió forintos építési programját. A munkálatokat még az idén megkezdik. A KGST-országok szakértőinek javaslatára az új gyárban betonból készítenek majd nagyméretű vízvezetési nyomocsövet. A Gazdasági Bizottság határozatának megfelelően 1970-ben kell befejezni a jelentős beruházás munkálatait.

KÉRDŐJELEK

Egy nap a munkaközvetítőben

Nylik az ajtó. Öt ember jöhet be egyszerre ide a munkaközvetítőbe, de a számolást, mint mindig, most is eltévesztik. A kívülmaradtak hosszú sort alkotnak a szegedi tanácsháza folyosóján.

Vékony arcú, hosszú hajú kislány az első. Ismerős már az előadónőnek, Kovács Lászlónak.

— Nem vált be a ruhagyár?
 — Én nem váltam be. Nem tudom megtanulni a varrást. Ha volna valami?
 — Sütőiparnál árukiadás.
 — És már sorolja is a feltételeket.
 — Tessék szíves megírni a lapot.
 Kissé görnyedt tartású, svájcisapkás férfi. Középkorú. Nem kérdez, kész tervvel jött.
 — Milyen munkára menne a kábelba?
 — Lakatosnak. — A mezőhegyesi vasas ktsz-ből jött, felmondott, mert ide költöztek Szegedre. Már köszön is el. Akinek szakmája van, könnyen végez.
 Kétféle érettségizett lány. Együtt vannak.
 — A Rózsa gimnáziumban végeztünk. Dolgozni szeretnénk. Valamilyen könnyű...
 Egyikük gépirást is vállalna. Munkakönyvét azonban még nincs, azt előbb ki kell váltani a helyi tanácsnál — a lányok ugyanis szintén vidékiek —, s csak akkor lehet szó a továbbiakról.
 Az idős bácsi feszengve áll az asztal előtt. Csakugyan kínos ügy az övé. Ott hagyta a régi munkahelyét tíz év után, mert 50 forinttal több

férték neki a másik gyárban.
 — És nem adták meg, kérem szépen! Meg annyi volt az adminisztrációs dolog, hogy még. Aztán, hogy nem is adták meg, hát így most visszamennék.
 — De hát azért az ígéretért érdemes volt ott hagyni a régi, a biztosat?
 — Kérem, nekem a feleségem beteg, nekem az is pénz lett volna.
 Műbörkabátos fekete fiatalasszony. Két év alatt hét munkahely, s most ismét a régi kérdés:
 — Hát nem felelt meg a munka?
 Fejrázás, vállvonogatás. — Könnyebb munkakörbe szeretnék. Meg közelebb.
 — A ruhagyárban van felvétel, betanított...
 — Nincs iskolám — szakítja félbe.
 — Lemezgyárban parkettválogatás?
 — Egy éve leszámoltam, nem tudom, vissza vennének-e? Konyhába, vagy ilyesmibe inkább.
 — Partrendezés a fürdővállalatnál Újszgeden?
 — Nem.
 — A téglá — ám mielőtt az ipari vállalatot is kimondhatná az előadónő, már inti a nemet a fejével. De végül mégis ez kerül a közvetítőpapírra, Takarítónő bejegyzéssel.
 Pufajkás legény — még nincs 20 éves — jó néhány ezret megkeresett traktorként a tsz-ben, most elmegy egy vállalatához nehézgépezelőnek.
 Markáns arca, határozott

féllépése van a következőnek.
 — Egyetemi végzettséggel van-e valami?
 A bölcsész karon végzett, magyar-orsz szakos, de a közlajtermelő vállalathoz szegődött annak idején.
 — Most miért akarja ott hagyni?
 — Szeretnék tanítani — mondja. — Akkor nem volt itt megfelelő állás.
 Akkor nem volt. Itt S hogy most lesz-e, azt a művelődésügyi osztályokon tudnák megmondani.
 — Ó — fordul hozzám az előadónő, ismerünk mi olyan gyári meóst, aki földrajzban.
 Egy harminc körüli férfi mind előre engedte a többieket. Most szabadult, március 19-én.
 — A megyei építőkhöz tudom ajánlani. Ott munkásszállás is van. — A férfi tagadólág int.
 — Rakodómunkát nem vállalt? — kérdezi egy piros arcú ember, aki az AKÖV megbízásából van itt. — Kétféretől ötezerig lehet keresni. Csak lakást nem tudunk adni.
 — Az is kellene. Tessék akkor kitölteni az építőiparhoz.
 Most a börtönből szabadultak jelzésű könyvecskébe kerül néhány bejegyzés.
 — Tizenkét évig a textilben dolgoztam — magyaráz a fekete hajú asszony. — Ígéretük, ha lesz utánpótlás, áttésznek munkamódszerátadónak. De csak ígért maradt. A követelmények meg nagyobbak és hát én se vagyok már húszéves.
 1650 forintos átlagkeresetét ezért váltaná át most valami könnyebb kenyérré. Megörül, hogy, ha ideiglenesen is, de elmehet a Csillag utcai bölcsődébe gyermekgondozónak.
 — Az jó lesz, nekem van is egy olyan gyermekgondozói tanfolyamom.
 Mozgalmasak a napok a közvetítőben; mozgás, áramlás tapasztalható a munkahelyzetben. Ez a néhány arc talán — mint a bóják sora — megjelöl egy-egy rövid szakaszt az áramlás irányából. Meg a forrásokból is.
 Még csak annyit: 27 férfi és 56 nő neve került ezúttal a közvetítőlappra. Többségük már nem először járt itt. Jellemző, hogy az első ízben jelzett férfiak, illetve nők közül egy, illetve kettő híján minden esetben a dolgozó szüntette meg munkaviszonyát. Elgondolkodtató, hogy februárban 1608 belépőt és 1299 kilépőt számláltak össze Szeged jelentősebb munkahelyein.
 Simai Mihály

Húsvéti sonka

Sokféle megfordulunk, mindenütt készülődnek a húsvétra. Ez a készülődés belső igényeiben egészen másféle, mint két-két és fél évtizeddel korábban. Vallási mítosz kevésbé öleli körül az ünnepváró lelkét, inkább az egészséges, nyugodt tavaszvárás; a nyíló természet látán érzett öröm. A belső igény természetesen nyugalomból árad, amely egyre kevésbé tūri el a hideg-rideg, szegényes ünnepet, amelyben a naptár piros betűin kívül nincsen más, ami ünnepi.

Van megélhető lehetőség és egészséges életbiztonság, ami a pirosbetűs, locsolkodós napokat valóban ünneppé avatja. Ott, ahol nem volt kalács, meg sonka, a húsvétnak szentelt víz és tömjén illata csak gyomoringerlő volt, de testi és lelki kielégülést nem nyújtott. Sok ezer és tízezer szegedi család, felnőtt ember emlékezik meg ezekre az „ünnepekre”, szegényes húsvéti-tojások vagyakozásokra, hiszen ezeknek tárgya: a kalács, a sonka, egy új pár cipő vagy ünneplőruha volt. Azok a családok, akik most fél szemmel a konyhába leskódnak, a másik szemükkel meg a ruhás szekrényre és az időjárásra, hogy időben készül-e a kalács és milyen ruha illik az időjáráshoz — egy pillanatra emlékeztetükbe idézik a gyermekkorú húsvétkort.

Nem kedvrontás okán, csupán összehasonlító emlékeztetőül. Mi az, ami ilyen egészséges, biztonságos ünnepet hozott munkás-paraszt családok otthonába? A munkával szerzett stabil életkörülmény a ma és a holnap biztos kenyerére. Hiszen ez a társadalom véglegesen megszűntette a szomorú és bánatos hangulatú ünnepeket. Külsőségek helyett belső, lényegi tartalmat adott; a tavaszvárás öröme és a nyugodt élet ikertestvértként jelentkezik e páros rapu ünnepen is. Most is csinosítják, meszelik a házakat a falun, szépre pingálják az eresz alját, eső ellen vastagabban mázolják a föld szintjé fölött, megcifrazzák a kapufélfát, mert ez is a tavaszra nyílt idő dicsegete sok-sok évszázad óta.

Eljárunk locsolkodni a gyerekek ma is, éppen úgy, mint régen. De ebben ma már szinte kizárólagos tényező a jókedvű vendégeskedés, szomszédjárás, baráti kedvesség és csak elvétve akad krajcárkeresés, egy jobb falatért kapaskodó szerencsétlen. Pedig nem is olyan régen a szegény gyerek locsolkodását a krajcáros gond, egy szelet sonka, vagy kalács elérhetősége sarkallta. De szomorú emlékű, önmagában nagy emberi igazságtalanságot és megalázást hordozó húsvétkort voltak azok. Kár lenne elfelejteni a felnőtteknek, részesei voltak.

A húsvéti sonka voltaképpen ma már szinte jelkép. Az a munkás, aki hetenként többször eszik húsleves az üzem konyhán, és az a termelőszövetkezeti gazda, aki két hízót is öl, nem úgy üdvözi a húsvétkort, mint a sonkaevés egyetlen lehetőségét az esztendőben. Régen így volt. Nem a főtt tojásból történő „belakás” napjaként fogja föl a gyerek a húsvéti piros tojást, s nem kukorika és csokoládé éhségét (epekövet éhségét) csillapítja a csokoládényúllal. Ezeket szinte naponként eléri és megszerzi, természetesen. Még a nehezebben élő, kiskeresetű, többgyermekes családoknál sem csak sonkaevési ünnep a húsvét.

Szükségtelen is tovább beszélni arról, hogy a húsvét tartalma és a belőle áradó szellem, a körülötte húzóó érzés éppen olyan nagyot változott, mint maga a magyar világ és benne mi, magunk valamennyien: felnőttek és gyerekek egyaránt. Ez a változás hétköznapi, ünnepeket (munkaszüneti napokat) is más megközelítésbe helyezte. Az ünnep szó hallatán lassacskán nem a különleges ételek íze ingerel bennünket, hanem a pihenés, a szórakozással járó öröm tölti be az ünnepváros délutánokat és estéket. Ez összefügg életkörülményeink anyagi változásai mellett társadalmunk kulturálódásával, gyarapodó műveltségével. A szabadidő célszerű, jó és okos felhasználására fordul a legnagyobb érdeklődés. Szó sincs arról, hogy unifornizált elképzelésekkel traktáljuk az olvasót. Minden ember úgy tölti szabadidejét, ahogyan az számára a leghasznosabb és a legcélszerűbb: olvasással, utazással, pecázással, kártyázással, házi- vagy kerti munkával, maszekolással... ki-ki saját igényei és lehetőségei szerint.

Ez merőben más, az ünneplés lényegét tekintve is más, mint régebben, amikor az ünnepet valami misztikus különlegesség övezte, anélkül, hogy az egyszerű ember meg tudta volna magyarázni, mi ez. Ezzel nem azt akarjuk kifejezni, hogy most már mi nem szeretjük az ünnepek szépségét és még kevésbé azt, hogy nem szeretjük a hasunkat. Enni éppenséggel olyan jól tudunk, mint régen, azzal a különbséggel, hogy most már van is mit enni. De az ünnepvárás és a szabadidő eltöltésének tágabb lehetőségei kifejezik szokásbeli változásainkat is, gyakran arékül, hogy észrevénnék ezeket. Ez is változó korunkkal jár együtt.

Kevesebb a pántlikás-lobogós konflis az utcákon, mert kisebb az igény a borosüveges utcai hacacaré iránt. Nem a duhajkodó, a fél falut vagy várost végig ordítózó legény a legnagyobb, nem az ilyen feltűnési lehetőségű nő ki a legény személye iránti tekintély és tisztelet. Az ilyesmirt lassacskán dicsőség helyett sajnálkozó és lenéző mosoly jár. Ma már sokkal inkább a szolid, kellemes modorú, kulturáltan viselkedő és szórakozó emberek kapnak elismerést és tiszteletet. Ennek a változásnak természetesen nem a konflishány az oka, lassacskán kimegy a divatból a duhajkodó „kivagyiság”, ami egyébként néhai szellemi elmaradottságukból merített formáját.

A húsvéti sonka ma vagy holnap estére megfő a tűzhelyeken, elkészül a kalács és megszárad a pingált tojásokon is a festék. Elfognak az üzletekben a locsoló-üvegek, s holnapután ünneplőruhas férfiak, fiúk járnak a szomszédokat, ismerősöket, hogy meglocsolják az asszonyokat, lár yokat. Ebben a derús nyugalomban, biztonságérzetet sugárzó pihenőben, ezeken az érdekes tavaszváró napokon túlaradó derünk miatt eszünkbe sem jut, hogy béke, nyugalom, kiegyensúlyozott társadalmi viszonyok nélkül egészen más képet nyerne ez az ünnep. Nem baj, ha nem jut eszünkbe most az ilyesmi, de ünnep után nem fedelkezhetünk meg erről. Békés életviszonyok között élünk, s ezeket mi, sok-sok százmillió emberrel együtt biztosítjuk és őrzük, hogy zavartalanok legyenek ünnepeink és hétköznapijaink.

Hideg éjszakák után

A homoki emberre sokszor bajt hozhat a tavasz, ha megindul a március végi, április eleji szél, s vízi, pörgeti maga előtt kíméletlenül a határt. Elfújja a homokot, kiveti a magot a földből, szomorúságot, keserűséget hoz már mindjárt év elején. Mint a jég, meg a fagy is. Amikor virágba borulnak a kerti fák, a barack, a meggy, a cseresznye és jó természettel biztatgatják a gazdát, s örökös gonddal, csak a fagy, a jég meg ne látogassa a határt.

De meglátogatta. Elverte a jókedvet, megfogta a virágszirmokat, megfonnyasztotta a bimbókat, reményeket. Kárt hozott. Éjszakánként jött, s hajnalra pusztított a kertészetekben, gyümölcsösökben. Szomorúbbak lettek a fák. Kevesebb lesz a termés. Nem mindenből, nem sokkal, de kevesebb. Az elmúlt éjszakák sokan vigyázták a kerteket, gyümölcsösöket, füstgyertyákat gyújtottak, szalma-, fóliatakarókkal, füstöléssel védekeztek a fagy ellen. Csütörtökön virradóra mínusz 2—3 fokot mértek a szegedi tájban, pénteken reggelre pedig a talaj mentén mínusz 4 és fél fokot.

A kárt még nem lehet teljesen felmérni. De annyi biztos, a kajsziarackot, az újborgonyát, a korai szőlőt nagyon megviselte. Ottfelejtette névjegvét a gyümölcsfák, kertészetekben, bár itt még nem okozott jelentékeny kárt.

Számok, becslések. A megyében az újborgonya 90 százalékka elfagyott. Apátfalva, Újszentiván, Magyaracsánád, Szöreg lakói szomorúan járnak a földeket. A gyümölcsösökben a kajsziarackok 25—30 százalékka nem hoz termést. A szőlők közül pedig a korai fajták 70—80 százalékban terméketlenek maradnak. Egyéb zöldségeknél, gyümölcsösökben, az őszibarackosban, a meggy, cseresznyékben nincsen lényeges kár.

Kötődésnél látszik igazán majd, virágzás után, mennyit vitt el a komisz idő. A szegedi kertekben nincs

nagy károsodás. Pár százalékra becsülik. Így maradunk. Mert még nem múlt el a fagyveszély, hideg éjszakák jönnek, próbára teszik az ijedt gazdákat, a virág-

kontyos fákat, az ígérető kertészeteket. Ügyeljenek tovább, védekezzenek, hogy a fák mégis teremjenek. Sokat és boldogan.

Sz. L. L.

Várakozáson felül sikerült. Egy kis nyárfaerdőnél állunk a körtöltés szomszéd-ságában. Alig 44 centi magas dobozból — ezt tűzmentesre impregnálják — kezd szívárogni gyújtás után a füst. Aztán bodrosan, fehéren, sűrűn árad, szétterül a zöld ligetben.

— Négy-öt fáklya megvéd egy holdnyi területet fagyveszélyes hajnalon. És senkire, semmire nem ártalmas — mondja Fekete László elnök.

Ezek az utolsó kísérletek; most már hozzálátunk a gyártáshoz. A napokban tartott bemutató sikeres volt. Az új védőszer termelését a Csongrád-Bács megyei Vegyipari-nagykereskedelmi Vállalat egészében leköttötte, április végéig mintegy 25 ezer darab fáklyát rendeltek tőlük.

Faggatódznék a fagyfáklya titkáról, de hát gyártási titok is van a világon. Annyi bizonyos, hogy a füst- és nedvességzemcsék együttesen óvják a növényzetet. — Csak már óvni! — sóhajthatnak föl a mezőgazdasági szakemberek. Nos, a szövetkezetiek buzgalmát látva, bizni lehet benne, hogy hamarosan így is lesz. Ha kell éjjel is dolgozni fognak a füstfáklyák gyors előállításán, s más részlegekből is ide csoportosítják a munkásokat.

Annyi bizonyos, hogy új gyártmányuk nem talál majd „fagyos” fogadtatásra.

S. M.

Fagyrecept

Még csak annyit: 27 férfi és 56 nő neve került ezúttal a közvetítőlappra. Többségük már nem először járt itt. Jellemző, hogy az első ízben jelzett férfiak, illetve nők közül egy, illetve kettő híján minden esetben a dolgozó szüntette meg munkaviszonyát. Elgondolkodtató, hogy februárban 1608 belépőt és 1299 kilépőt számláltak össze Szeged jelentősebb munkahelyein.

Simai Mihály

Tsz-ek működési szabályzata

Az év közepére elkészülnek a termelőszövetkezetek belső működési szabályzatai. A TOT titkarsága eddig négy szabályzatmintát dolgozott ki: még januárban a szövetkezetek rendelkezésére bocsátotta az alapszabály, a munkarend- és az ügyrend-mintát, április első napjaiban pedig a termelőszövetkezeti közös vállalkozások működési szabályzatmintáját is átadták az érdekelt gazdaságoknak. A csupán ajánlasként kidolgozott szabályzatminták alapján a közös gazdaságok — saját viszonyaikkal megfelelően — június 30-ig mindenütt elkészítik működési szabályzataikat.